

Klinická farmakologie na Maltě se představuje

Petr Petr¹, Janet Mifsud²

¹Pracoviště klinické farmakologie, Nemocnice České Budějovice a.s.

²Dept. of Clinical Pharmacology and Therapeutics, University of Malta

Budapešť přivítala ve dnech 25.–29. června t.r. více než 650 klinických farmakologů na jubilejním 10. kongresu EACPT. Tento kongres byl pro nás, členy ČSKF, klíčovou událostí pro další vývoj oboru a podnětem pro směřování naší odborné i organizační činnosti. Získali jsme totiž pro Českou republiku pořadatelství 13. kongresu ERACPT, který se uskuteční v roce 2017 v Praze.

V tomto krátkém přehledném sdělení seznámujeme čtenáře se skutečností, že během jednání byla za nového člena EACPT jednomyslně přijata i Malta. Blízké vztahy pisatelů se zdravotnickými i vysokoškolskými subjekty se nyní zhodnocují v nadstandardním vztahu i s touto mladou, avšak dynamickou sesterskou společností.

Malta je malý ostrovní stát, nacházející se prakticky v centru Středozevního moře. Je členem Evropské unie od roku 2004. Pro nás Středoevropany možná překvapivě, avšak naprosto průkazně, jde o jednu z nejcivilizovanějších oblastí světa. Malta má přes 7000 let bohatou, kulturně historickou, dobře archeologicky dokumentovanou tradici. Nehledě na malou rozlohu a nízký počet obyvatel má nesmírně bohatou i historii medicíny a farmakoterapie. Velmistři řádu sv. Jana, který sídlil na Maltě v letech 1534 až 1798, vždy dbali na špičkový rozvoj medicíny v rámci činnosti tohoto řádu. V roce 1574 vybudovali nemocnici Sacra Infermeria/Holy Infirmary a v roce 1676 zahájila činnost vysoká škola anatomie a chirurgie. Právě při této škole byla od samého počátku budována i proslulá botanická zahrada, kde byly pěstovány léčivé rostliny. To je počátek vlastní soudobé farmakologie a farmacie na Maltě. V roce 1777 zde byla založena dodnes vzkvétající Maltská univerzita.

Na této univerzitě byl v roce 1985 založen Ústav klinické farmakologie, jako součást lékařské fakulty. Jeho prvotním úkolem bylo koordinovat výuku a praktická cvičení ve farmakologii pro studenty lékařství, farmacie a stomatology. V posledním desetiletí přebírá tento Ústav i výuku farmakologie pro studenty Fakulty zdravotnických věd (obdoba našich

zdravotně-sociálních a zdravotnických fakult) a pro studenty směřů a oborů přírodovědeckých a psychologických.

Farmakologická společnost byla založena v roce 2006, jako reflexe objektivně existujících vědeckých a výzkumných zájmů Ústavu klinické farmakologie. Na Maltě je situace obdobná jako všude v současném světě. Farmakologie se stává součástí studijního a odborného curricula v širokém spektru akademického i průmyslového výzkumu, vývoje a výuky, a to v nejrůznějších zdravotnických službách, včetně vlastní klinické zdravotní péče, administrativních a regulačních institucí, klinických laboratorních službách a činnostech, v zásobování léky a v poradenství pro pacienty. Ústav klinické farmakologie vybudoval síť aktivit a vazeb s rozličnými výzkumnými organizacemi a institucemi, takže může odborně podporovat i postgraduální studia v nejrůznějších vědních oborech, kde je potřebné porozumění současného vývoje farmakologie, stejně jako v oblastech vlastní aplikované farmakoterapie.

Ústav nabízí od roku 2000 studijní program M.Sc. ve Farmakologii/Klinické farmakologii, a kurzy farmakologie pro ty studující, kteří chtějí získat kvalifikaci a registraci kvalifikovaných osob pro práci ve farmakologickém průmyslu.

Pro maltské klinické farmakology jsou hlavním směrem výzkumu zejména léky u chorob respiračních a nervových. Zvláštní zájem je věnován chirálními, farmakokinetickým a farmakogenetickým aspektům. Velmi úzká spolupráce byla navázána s ústavu a odděleními Vnitřního lékařství, Neurologie a Pediatrie v nemocnici Mater Dei. Dalším osvědčeným spolupracujícím subjektem je Sdružení pro Epilepsii jako součást Charity Malta. Tato spolupráce je směřována jak do oblasti výzkumné, tak k pořádání odborných akademických konferencí. Vynikající je i spolupráce s Oddělením patologické anatomie na Maltské univerzitě.

Ústav klinické farmakologie systematicky spolupracuje s organizacemi státní a veřejné správy v oblasti zdravotnictví. Členové

ústavu byli jmenováni do pozice expertů Pracovní skupiny pro farmakogenomiku při EMA – European Medicines Agency. Ústav úspěšně využívá výzkumné fondy Rady pro vědu a technologie na Maltě. Na mezinárodní úrovni ústav spolupracuje zejména s Univerzity of Minnesota. Další pevné a tradiční vazby byly vybudovány s Queen's University v Belfastu, Severní Irsko, Queen's Medical Centre v Nottinghamu, a s Evropskou akademií pro epilepsii (EUREPA). Členové ústavu se zúčastňují i několika mezinárodních projektů podporovaných fondy UNESCO (zejména v oblasti výzkumu epilepsie) a činností v rámci EU Grundtvig, kdy se vytvářejí jednotná studijní curricula pro paramedicínské profese ve vztahu k epilepsii. Dalšími projekty, kterých se ústav účastní, jsou EU – Youth project on Epilepsy Youth in Europe (EyiE), a EPICURE, projekt který je součástí 6. rámcového plánu (6FP) a zabývá se funkční genomikou s cílem objevit a vypracovat nové terapeutické strategie v epilepsii.

Maltské kolegové v roce 2010 organizovali první Studentskou farmakologickou konferenci.

Maltská farmakologická společnost je ode dne 27. června 2011 součástí EACPT, má deset členů. Do sboru councillors EACPT vysílá jednoho zástupce. Prezidentem společnosti je prof. R. Ellul – Micallef, dalšími členy výboru jsou dr. A. Fenech – pokladník a dr. Janet Mifsud – tajemník.

Vztahy českých subjektů s maltskými významně ulehčuje a facilituje skutečnost, že naše republika má na Maltě konzulární zastoupení. Vede je pan Tonio Casapinta, Honorary Consul, skutečný přítel a podpůrce České republiky.

Řádné členství v EACPT je jistě krásným darem k „narozeninám“ této mladé a dynamické společnosti, která právě letos oslavila 5. výročí svého založení. Ad multos annos.

doc. MUDr. Petr Petr, Ph.D.

Zdravotně sociální fakulta, JN v Českých Budějovicích
Boženy Němcové 54, 370 87 České Budějovice
petr@nemcb.cz